

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Égési évre	10 kor.
Segyedőre	4 c
Külföldön átvéve:	
Égési évre	20 kor.
Segyedőre	5 c
Világra postán szállítva:	
Égési évre	24 kor.
Segyedőre	6 c

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Közzététel minden nap a hetű és
Könyv utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 8.

A szerkesztőség kérésreki visszadáskor
vagy megújításra nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
kiadóhivatalban intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD febr. 13.

Magyar tisztképzés.

Annyi szó esik a katonai iskolák jövőjéről mostanában, hogy még az orosz-japán háború kérdésénél is jobban érdekel bennünket. Utóvégre ott a távol keleten akárhány idegen hajó merül el, nem nekünk fáj, de azt keservesen vesszük észre, hogy eddig a katonai oktatás népszerűsége hány száz magyar ifjút merített el idegen műveltség, idegen érzés tengerébe s hány ezret velett vissza attól a pályától, a melyet a magyarok Istene is a harcziás magyar fajnak szánt. Furcsa az, hogy a Hunyadiak, Nádasdiak, Pálffy Jánosok és Hadyk grófok helyébe Kraxelhuberek és — von Benedek üljenek!

A magyar intelligencia előtt eddig zárt ajtó volt a katonai pálya, melyet csak idegen kulccsal, a német szóval nyithatott volna fel. Ehhez csak a csehnek volt gusztlusa, így aztán mi adtuk a hadsereg emberanyagának 42%-át, a költségeknek 34%-át, de a tisztikarban a magyarságot csak 20—23% képviselte, az is németül.

Ha a reformok értékét vizsgálni akarjuk, először az eddigi állapotokkal kell tisztába jönnünk. Ez épp oly ismeretlen a magyar közönség előtt, mint a japán katonai oktatás.

Azt kevesen tudják, hogy a katonai képző intézetekben előírás szerint ma is

tanulnak magyarul, persze csak Magyarországon és a morva-fehérttemplomi főreáliskolában. Elő van írva azonfelül két magyar társalgási nap is hetenkint, ami legalább arra elég, hogy a szülői házból hozott magyar nyelvismeretet a gyerek el ne felejtse.

Igy a papir. A valóságban pedig a magyar társalgásban így beszél a fiú az alreáliskolában egy-két év múlva:

— Du, Kamerád, szaladj csak a Klasszába, hozd le a Buchomat s bagoold ide a Messzeredet, hogy azzal felvágjam.

Hallottuk ezt a szép magyarságot.

Felmegy az ifjú a főreáliskolába, a mely már kint van külföldön, Ausztriában, idegen polgári környezetben. Az előírás itt is beszél a magyar nyelv oktatásáról. De a gyakorlatban úgy megy a magyar szó, hogy csak olvasnak, akár az elemi iskolában. Többet azonban nem is lehet követelni, mert hiszen a magyar nyelv szaktanára — maga is csak a bakáktól tanulta a magyar nyelvet. Ékes kis magyar nyelv lehet az!

Igy aztán nincs mit csodálni rajta, ha a magyar nyelv előírászerű gondos oktatása mellett az akadémiából kikerült magyar ifjú csak török atyái nyelvét s szívében már éppen nem magyar. Pedig nem lehet katonákra erőszakos germanizálás vádját ráhuzni, sőt a legénység — például Nagyváradon is — a közös ezredekben egyenesen magyarosodik. A

felsőbb tisztikar azonban lassan, észrevétlenül vonódik be a német nyelv és érzélemvilág körébe, nem a szabályok által, hanem azok ellenére.

Mert a szabály csak papíros, a melynek az ember ad életet.

Most is a katonai oktatás reformjánál a tantárgyak mellett legalább is ugyanolyan súlyt kellene fektetni az előadó tanárok megválasztására. Ha az a morva-fehérttemplomi magyar szaktanár jelentkezik a magyar nyelv tanítására — s ugyan miért ne jelentkezne? — abból a magyar nyelv ügye nem sok hasznot fog látni.

Azt kellene kimondani, hogy a magyar katonai iskolákban csak magyar tiszt taníthat. A német tárgyakat is csak magyar ember adhassa elő.

A tantárgyak megosztása ellen is lehet sok kifogást tenni, részünkről ugyan vívmánynak tartjuk azt is, hogy a reális tárgyakat, a mennyiségtant, fizikát, vegytant és a vallástant magyarul adják elő. Ezekben a tárgykörökben u. i. a fogalom legjobban hozzátapad a szóhoz s bizonyos, hogy az a katonatiszt magyarul fog számolni, magyarul fog gondolkodni a természeti tüneményekről egész életében. Minden antiszemitizmus nélkül igen közeli példát találhatunk Kohn, Schwarc és Rosenduft szatócs urakban, akik talpig magyar demokraták szóban, írásban és képben, de mikor a pudlinál számolni kell, a gyerekkori német környezet ha-

A „TISZÁNTUL” TÁRCZÁJA.

A béke kis angyala.

Írta: Brösztel Lajos.

Az árnyas fasorokkal szegélyezett, hosszú sétatút egyik oldalán szépen gondozott kerttel körülvéve feküdt a Hadfaludy-villa.

A vadszőlő lombjaival sűrűn beárnyékolva verandán, kényelmes hintaszékében olvasásba merülve ül a villa ifjú urnője: Hadfaludy Viola.

E sorokat olvassa: »Nézzetek ott a déli regeteg szélén, ama kevély terebélyes fát az ásitó ösvény parkányán, gyökereit az ár kimosztá már, a vihar nem egy ágát törte le, egy csapás még s a mélységbe hanyatlak; ámde a tövénél él a szelid passziflóra, a buvirág, az őserdők bájos füzere s indáival sűrűn körülfogta a büszke sudart s lekötötte ezer gyökérszállal a parthoz, körülölelte a sziklákat, felkuszott a lombkoronáig s megtöltötte azt csillogó virágaival.

Hasztalanul dühöng a vész, a sudar merően áll s ha valaha a virányos partokkal együtt leszakad, a kedves, virító füzerek vele együtt omlanak a mélybe.

Ez a hü nő képe — nehéz időben!»

Amint ide ért, letette a könyvet, nem tudta tovább folytatni az olvasást, mert a sorok oly szépen állították elébe a férjéhez mindig hü nő képét, holott ő elhagyta semmiségért az övét.

Lehunyta beszédes szemét, hátrahajította szöke fürtös fejét és ébren álmodozott ifjú életének elmúlt eseményei fölött.

Ozv. Hadfaludy ezredesnének egyetlen leánya volt Viola. Ugy nevelte fel, mint a melegházi ritka virágot, beczézte, kényeztette. Gondosan őrizte mindentől, az mi ártatlan, gyermeket kedélyét megzavarhatta volna. S a mint neki mindene volt leánya, úgy viszont a leánynak mindene volt a mama.

Viola csinos szöke leánya volt, de gyermek, egészen gyerek volt, még hosszú ruhás

korában is. Babának hívta mindenki az ismerősök között.

Madár a lombfakadéskor nem örült úgy az életnek, mint ez a bohó, édes gyerek. Előtte rejtély volt még az élet komolysága. Vidám pillangólélek volt, mely arányos szárnyakkal libegett az élet verőfényében.

Epen azért a haute voléet roppant meglepte a hír, hogy a baba Rétfalussy Jenő huszárszázados menyasszonya lett.

Ezt is csak olyan játéknak vette. Nem szerelemből lett a százados menyasszonya, hanem mert a mama akarta, meg aztán a délczeg, szép vőlegényt sem tekintette másnak, mint egy egyenruhás csinos játéknak.

A lényes esküvő után a fiatalok Győrtelekre mentek, hol a férj állomáson volt.

Az asszonykát az új társas körben csakhamar megszerették. Kedélye semmit sem változott, ott is baba volt a neve. A férjnek azonban nem tetszett neje az a gyermekessége. Azt kívánta, hogy a ház asszonyát több respektus környezze. Nem akarta, hogy az ő, a ko-

12 havi részletfizetés mellett

létesít

villamos bevezetéseket csillárokkal együtt

Ifj. Stern Sándor

elektrotechnikai vállalata

Budapest, Lipót-körut 20. Nagyvárad, „Royal” mellett.

tása újra feléled s ékes galicziai német-séggel számolnak: Drei und neun macht zwülf . . .

Nagyon helyes, ha minél több reáliát tanulnak magyarul. Ha még a történelmet és földrajzot is el lehetne hódítani a német nyelvtől, egészen jó alkut csinálnánk. Nem is a tanterv miatt agódunk, hanem az embereken.

A mi hadseregünknek mindig pompás szabályzataik voltak s az ember anyag is kitűnő. A vezéreken mult el minden siker.

Tény az, hogy a közös hadsereg elemei közt a magyar a legkatonásabb. Tény az is, hogy a kevés magyar katonai növendék majdnem mind az elsők közt van, a német nyelv daczára, sőt az évfolyamokban az elsők is legtöbbször magyarok. Megvan tehát minden előfeltétel egy magyar tisztikar megteremtésére, a mely a hadsereget felfrissítene, modernebbé, nemzetiebbé, lelkesebbé, önfelelőzőbbé s győzelmessé tenné, most a magyar tannyelv behozatala megnyit egy gyönyörű pályát az eddig csak öszojogáskodó magyar ifjuság előtt — s mégis agódunk a siker miatt, a míg a magyar iskolákban csak magyar tiszteket nem alkalmaznak tanároknak.

Mert hogyan képezzen német, cseh, szlovén, lengyel, olasz, vend, rutén oktató tiszt — magyar tisztikart? Akár tölgy, akár fűzfa: egyikből sem lesz vas-karika.
Dr. K. A.

A kelet-ázsiai háboru.

A helyzet szignaturáját — ha ugyan autentikusoknak vehetjük a táviró zavaros jelentéseit — a Jalu folyó melletti csata adja meg. Ha igaz az, hogy a Jalu folyó mellett tegnap megtörtént az első szárazföldi ütközet Japán és az oroszok közt s az ütközet után az orosz tábor Ngan-tu felé visszavonult, akkor el lehet

moly katoná felesége játékbabban legyen a társaság kezében. Aztán meg az is bántotta, hogy a felesége oly tulságosan anyás, aki még akkor sem akarja elengedni a mama ruháját, mikor már asszony. Főitette magában, hogy komolyan bánik vele, hogy komolyságra szoktassa. Meg is kezdte a nevelést.

Viola azonban azt hitte, hogy férje főlényét akarja vele éreztetni s az elkeserítette. A férj meg, aki, az igaz, nem is volt csupa-selyem ember, azt gondolta, hogy csak nem kell engedni, — meg lesz a hatás.

A hatás bekövetkezését azonban a gyakran ellátogató mama nagyon késleltette. Az ő szemében Viola még mindig kis lány volt. Nem engedte, hogy komoly asszonnyá fejlődjék. Persze, hogy leányának adott igazat.

Nem hiányoztak e miatt a családi viharok sem, könyvek záporával és panaszokkal fűszerezve. Egyszer aztán a férj udvariasan, de komolyan tudtára adta a mamának, hogy az ő nevelési rendszere kizárja a mama jelenlétét s felkérte, hogy további intézkedésig kimélje meg házáat becses látogatásától.

Persze, hogy erre mindketten ajuldoztak.

A mama fenyegetődzött, hogy ily elbánás után ő vele a leánya is el fog menni.

A férj kijelentette, hogy az ő beleegyezésével nem, azonban az ajtót nem szokta rázárnai a feleségére. Ha képes rá, hogy férjét ilyen csekélység miatt elhagyja, ám tegye, ő szóval sem fogja visszahívni. Aztán köszönt és magukra hagyta őket. Kilovagolt.

tünk készülve arra, hogy nemsokára világra szóló események fognak történni a szárazföldön is.

Oroszország minden veszteségét tendenciózus hirnek minősíti, de ezzel nem áll arányban az a komorság és fejvesztettség, amely a pétervári katonai köröket elfogta.

Mai távirataink a következők:

A csata megkezdődött.

London, febr. 13. Ma hajnalban a következő távirat érkezett Söulból a Timmeshez:

Huszonötezer japán katoná utra készen áll Söul utczáin. Még ma elindulnak északnyugoti irányban s utközben még tizenötezer katoná csatlakozását várják. A lakosság között nagy a nyugtalanság, mert olyan hírek keltek szárnyra, hogy az orosz sereg előőrsei már a város határáig nyomultak. Ezt a hírt azonban megczáfolták.

Mozgósítás Lengyelországban.

Lemberg, február 13. Varsóból táviratozzák, hogy az oltani Frigyes Vilmos gárdeezred parancsot kapott, hogy legyen készen a Kelet-Ázsiába való elindulásra. Ez a mozgósítás Varsóban nagy feltűnést kelt, mert gárdeezredet csak végső szükség esetén szoktak mozgósítani.

Elsülyedt hajó.

Pétervár, február 13. Alecejev helytartó táviratozza, hogy e hó 11-én a Jenissei bányatermék szállító hajó robbanás következtében elsülyedt. Stipacov parancsnok, a hajó mechanikusa két mitshipmann és 92 katoná vesztette életét.

Hollandia semleges.

A németalföldi kormány jegyzék útján közölte Oroszországgal, hogy Hollandia az orosz-japán háboruban semleges marad.

Pétervár, február 13. Hír szerint a kurlandi, liflandi és ostlandi lovasság felszámolta a cárnak, hogy egészségügyi oszlopot állítat a harcztérre saját költségén. A cázar az ajánlatot köszönettel elfogadta.

Kharbin, február 13. A mozgósítás hi-

A mama mérgében dulva-fulva pakoltott. Az asszonyka is engedve a sok rábeszélésnek és meghatva az anyai sziv fájdalom-sajtotta könyeitől, — szin én összepakolt és egy levelet hagyva hátra férjének, elutaztak.

Mikor Rétfalussy lovagiasából hazajött, már csak hűt helyüket találta.

A komoly, büszke katonát nagyon bántotta a dolog, szégyelte is. Fajt is neki nagyon, mert azzal a komoly, katoná szivével szerette ám azt a gyerekasszonyt.

Szemrehányást azonban nem tett nejének, vissza sem hívta, válopert sem indított. A lakást teljesen úgy hagyta, ahogy volt, de e naptól fogva sohasem lépett azokba a szobákba, melyek felesége számára voltak berendezve. Tisztársai és huszárjai azonban ez idő óta nagyon hallgatagnak és komolynak találták, kötelességének teljesítésén kívül máskor senkivel sem érintkezett.

Egy napon sürgőnyt kapott, melyben tudatták vele, hogy neje egy egészséges lánykának adott életet.

A komoly katoná egészen elérzékenyült annak tudatára, hogy ő apa. Hogy örült neki! . . . Egész erővel lépett fel szivében a vágy, hogy láthassa azt a kis labát, de a katoná, a férfi büszkesége nem engedte.

Viola sehogy sem érezte jól magát anyjánál. Az ő finom lelkét is bántották a megtörtént dolgok.

rét a lakosság lelkesedéssel és Oroszország hatalmába vetett bizalommal nyugodtan fogadta a japánok elhagyását a várost. A katonakötelesek behívása és a kínaiak elutazása következtében nagy a hiány a munkásokban és cselédekben. A malmok és műhelyek korlátozzák üzemüket. Az élelmiszerek árai napról-napra növekednek. A kínai hatóságok a benszüllöttekhez intézett rendelkezésben tanácsolják a lakosságnak, hogy bizza magát az oroszokra. Sok asszony jelentkezik hadiszolgálatra. A kórházakban betegápoló tanfolyamokat tartanak. A futárvonatok közlekedése, valamint a Dálnival, Sanghainál, Nagaszakival és Vladivosztkkal való gőzhajóközlekedés megszűnt.

A kórei missziók.

Páris, febr. 13. Arról biztosítanak, hogy a helyi pápai nunciusz nek a japán követnél tett lépései a kórei katolikusok, esetleg a Kínában lakó katolikusok védelmének biztosítása volt, nem pedig a pápa közbenjárásának felajánlása. A követ kijelentette, hogy Japán, amennyire hatalmában fekszik, gondoskodik fog a védelemről.

Japánok vesztesége.

London, febr. 13. A Morningpostnak jelentik Washingtonból tegnapi kelettel: A helybeli japán követség ma késő délután táviratot vett, amelyben először van szó a japánokat port-arthuri küzdelemben ért veszteségekről. A jelentés azt mondja, hogy négy japán elesett 54 megsérült, még pedig csak a torpedónaszádokon, míg a többi japán hadihajó sértetlen maradt.

Spanyol semlegesség.

Madrid, február 13. A kormány az összes kikötőkben megtiltotta a szükséges intézkedéseket a semlegesség pontos betartására. A spanyol Vörös Kereszt-egylet felajánlotta szolgálatait az orosz és a japán Vörös Kereszt-egyletnek.

Nagy csata a Jalu mellett.

London, február 12. A Reuter-ügynökség jelenti Tokióból: Itt az a hír van elterjedve, hogy a Jalu folyó környékén a mai napon nagy szárazföldi ütközet volt. Az orosz csapatok csak későn tudtak kibontakozni. A veszteség mindkét

Bántó gondolatait csak az riasztotta el tőle, mikor nagy öröme kis leánykája megszületett. De ebbe az örömebe is örömepp vegyült, mikor férje nem jött el, de még csak nem is írt.

Egy év múlva meghalt az anyja, most már egyedül maradt kis leánykájával . . .

A mint az idő haladt előre, bizony az ő kedélye is megváltozott, komoly lett, mert a lelkiismeret furdalása nem hagyott neki nyugtot.

Kis leánykájával, ki napról-napra fejlődött s mind kedvesebb lett, szomorúan járta be naponként a kertben a szokott helyeket, hol ő, mint bohó kis leány, anyja édes öreit töltött el gondtalanul, játszadozva.

S míg a kis leányka ide-oda futkosva játszadozott, — az ő gondolatai önkénytelenül Győrtelkre szálltak. Vajjon mit csinál az ő férje? . . . Meenyire banthatja még mindig az ő komoly lelkét az, hogy ő oly könnyelműen elhagyta, úgy megsértette s oly szégyent hozott rá? . . . Mit fog csinálni egyedül kis leányával ő, ki az életet eddig nem is ismerte? . . . Most már érzi, hogy igazán tudná szeretni azt a derék embert . . . De vajjon megbocsát-e valaha neki?!

Most is, mikor kislánykája a futkosásban elfáradva hozzá szaladt s kiprult arcocskáját, mint egy aranykeret, körülfogták ragyogó csillagokban aláhulló aranyszőke fürtjei s ránezett csudálkozóan az ő szomorú mamácskájára azokkal az okos gyöngyszürke szemekkel: az a szép arc s azok a beszédes szemek, melyek

részen nagy. 25 orosz ágyu a japánok zsákmánya lett. Az oroszok Ngan-tun irányában visszavonultak.

Pétervár, február 12. A Jalu-folyó környékén vívott csatát itt kétkedéssel fogadják, de azért katonai körökben nagy a nyugtalanság. Mivel a japánok a távirót majdnem mindenütt elválták, hivatalos értesítést az ütközetről nem kaphattak.

Ujabb hír Szöul városáról.

Páris, február 13. A Havas-ügynökségnek jelentik Kure-ból, hogy a japánok a Szöul előtti csatában az oroszok fellett teljes diadalt arattak. A japánok haláltmegvető bátorsággal harcoltak s háromszori visszavonulás után irtó golyózáporban vonultak be Szöulba, melyet azóta megszállva tartanak. Hogy az oroszok csapataiban hány ember esett el, nem tudni, mert halottaikat és sebesülteiket magukkal vitték. Allítólag 17 tiszt és 3 főltsit az oroszok részéről elesett.

Tokio, február 13. Itt a szöuli csata eredménye nagy örömet kelt és mindenki meg van győződve a japánok győzelméről a szárazföldön is.

Port-Arthurt nem vették be.

London, febr. 12. A Daily Telegraph Port-Arthur bevételét megczáfolja ugyan egy Sanghaiból jött tudósítás alapján, de azt mondja hogy Port-Arthur bombázása még egyre tart és az erősség bevételé minden órában várható.

A keletázsiai flotta új parancsnoka.

Pétervár, febr. 12. A tengerészet vezérkari főnökét, *Rojdestvensky* tengernagyot a keletázsiai flotta parancsnokává nevezték ki Stark tengernagy helyébe, ki súlyosan megbetegedett. A keletázsiai szárazföldi sereg vezérkari főnökévé *Hinsky* tengernagyot nevezték ki. *Srkrylev* tengernagy a legnagyobb sietséggel elhagyta Sebasztopolt.

A kórház-utcai vasuti hid.

A legutóbbi városi közgyűlésen *Szokolj* Tamás interpelláció alakjában szóvá tette a kórház- (hidegser)-utcai vasuti hidat és kifogásolta annak rozoga állapotát. Es javasolta, hogy a viadukt megvizsgálása és újraépítése tárgyában, mely jelenlegi állapotában már közveszélyes a lakosságra is, a városi tanács járjon el a kolozsvári üzletvezetősnél.

Bordé Ferencz — a betegsége miatt távollévő polgármester helyett, — azonnal válaszolt, hogy a vasuti hid megvizsgálása iránt intézkednek s ha meg van rongálva, nemcsak a kijavítás, hanem a kiszélesítésre is megteszik az üzletvezetősnél a lépéseket.

Ezt a lépést akár rögtön megtehetik. Annak a viaduktak lebontását, illetve kiszélesítését több fontos közérdek parancsolja.

Elsősorban akadály a közlekedésnek. Egy egyszerű bérkocsi képes azon a ponton a közlekedést megállítani, a gyalogjárókra pedig veszedelmessé tenni.

A veszedelmességét röveli az egész forgalomra — mely az utóbbi időben az új elmekórház felépítésével és a nagyszámu lakóépületek, de különösen nyaralók kiépítésével igen megnövekedett — a hidnak immár laikusok által is megállapítható rozottsága. A falak erősen megrepedezve és e ész szembeütközően dűlő félben vannak, ugyanarra, hogy a késedelem napról napra egy esetleg bekövetkező katasztrófa előidézését siettet.

De legfőképp szól a kiszélesítés mellett a közbiztonság érdeke. Daczára, hogy legutóbbi felszólalásunknak, hogy a hid közelében villamos lámpát állítsanak fel, azóta 2 lámpa felállításával elég lett tőve, — mégis az esti órákban, különösen gyalogosok részére nem a legbiztosabb a közlekedés. A hidoszlop zengő dugós bemélyedései biztos buvhelyet nyújtanak mindenféle kétes existenciák még kéteőbb művelteire és amint az eddigi inkább a lakosság előtt ismert, de a rendőrségnél be nem jelentett esetek igazolják, bámulatos eredménynyel.

Városunk a fejlődés legszebb stádiumában lévén, kötelessége a tanácsnak már a város fejlődése és szépségét szempontból ott disztelenkedő hid kiszélesítését követelni, mert ha annak idején, mikor építették, megfelel a célznak, ma már nem, az ma egy közveszélyes, időtlen összetakolt romhalmoz.

A megye intéző köreinek is érdekében

áll, hogy a városi tanácssal karöltve, minden lehetőet elkövessenek a hid kiszélesítése érdekében és ne bizottságotjanak sokat, mert előjön az az állapot, ami most egy éve, hogy az utcai lakosság mozgalmat indított, megszerkesztette panaszát, beadta a tanácshoz, a tanács kezdte tárgyalni, kezdett benne levelezni és mire hosszas vajadás után az üzletvezetősséggel megállapodva kitérték a helyszini szemlét, az üzletvezetősség akkorára az egész hidat szépen renováltatta, a hasadásokat, repedéseket betömte, úgy hogy a bizottság semmiféle veszedelmes jelenséget nem tudott megállapítani.

A hid mostani állapota mutatja, hogy mit használ neki a renoválás.

Ezért szálljon sikra erőlyesen a tanács, nehogy a nagyon is égető kérdés magint elodáztassék.

UJDONSAGOK.

A kath. Szabad Liceum mai matinéja.

Unnapi műsorral áll ma, vasárnap a Kath. Szabad Liceum Nagyvárad intelligens közönsége elé, jutalmul annak a páratlan érdeklődésnek, melylyel művelt közönségünk a Kath. Szabad Liceum összes előadásai iránt vitéltetik.

Az újabb magyar színművelés egyik legjelesebb, az akadémia által koszorozott művének, a »Becsületbiró«-nak kiváló szerzője *Zitvuszka* Jenő jog ezuttal a felolvasó asztalnál megjelenni s egy nemes magyarsággal megírt zamatos történelmi elbeszélést fog felolvasni *Kölcsön* címmel. Ez az egyetlen pont is elegendő arra, hogy a legnagyobb érdeklődés kísérje a mai matinéut.

Azonban a másik két szám is méltó lesz *Zitvuszka* előadásához, amennyiben dr. *Némethy* Gyula a kifűnő esztetikus és *Frankó* Sándor a fiatal kiváló tehetségű dilettáns hegedűművész működnek még közre.

A mai matiné teljes műsora a következő:

ket atyjától örökölt, azok is szemrehányást tettek neki, hogy az az angyali kis baba ő miatta nem ismeri az apját.

Igy vergődött nap-nap után bánatos lelke.

De még nagyobb megpróbáltatást kellett kiáltania . . .

Szomorúság tanyája a Hadfaludy-villa.

A kert apró tarka virágai olyan bánatosan csüszgették alá picziny fejcskéküket, mert a kedves kis baba, aki annyit játszadozott velük, beteg, nagyon beteg . . .

A gyermekek réme, a torokbaj fojtogatja, picziny testét az emésztő láz égeti.

Mikor ott őrizte éjt, napot egybetéve, beteg gyermekét az anyja, micsoda kinokat állott ki.

Hányszor tört ki kebléből, mikor gyermeke ágyacskájánál imádkozott, az önvád sajtolta felkiáltás: Istenem, Istenem, ez a gyermek megtalál halni és atyját nem láthatja meg! . . .

A sűrűn ellátogató orvos aggodalmas arczáról leolvasta az anyai szeretet, hogy nem igen bizik a beteg megmenntetésében. A kis leányka már olyan volt, mint tavasztájon a felig nyíllott rózsza, melyet a hirtelen jött fagy lehervasztott.

Bus aggodásában az anyát egy gondolat kaptá meg, amelyet rögtön meg is valósított. Sörgönyzött férjének.

Rétfalussy, ki már oly régen nem hallott hírt nejről és gyermekéről, e napon olyan nyugtalan volt, olyan rossz sejtélem szállta meg lelkét, de nem tudott neki magyarázatot adni. Sietve elvégezte dolgát a kaszárnyában és haza ment. Már ott várta nejeének sürgönye:

»Uram! En nem érdemlem meg, hogy házamba jöjjen, nem is merem ezt kérni, de gyermekünk a halállal vívódik, ha látni akarja, siessen!!«

Az erős férfi majdnem megtántorodott a hírre, olyan erővel rohanta meg szívét a fájdalom. Az atyai szeretet nem hagyta őt sokat gondolkodni, gyorsan átöltözött, szabadságot kért s a legközelebbi vonattal elutazott beteg gyermekéhez.

Már este volt, mire odaért.

A vasutól egyenesen a villába hajtatott. Az előszobában az orvossal találkozott, kérte, hogy nejevel tudassa megérkezését s kérjen nevében engedelmet a belépésre.

Viola gyermeke ágyacskája előtt térdre borulva, könyvet rejtve, csendben imádkozott s leste a kis beteg elhaló lihegését, mikor az orvos tudára adta, hogy ki várakozik az előszobában.

Felállt és megadta az engedélyt.

Mikor férje belépett, az ágyba kellett megfogódnia, hogy az izgatottságtól, melyet a férje megérkezése feletti öröm, de viszont a bánat és fájdalom benne előidéztek, le ne roskadjon. Nem is igen értette, hogy férje

mit mondott neki, valamit mormogtak ajkai s önkénytelenül az ágyra mutatott kezével.

Az apa odalépett — s mikor ez az erős férfi meglátta azt az összetört kis virágot, zokogás tört ki kebléből, térdei megremegetek s ráborult haldokló gyermekére.

Viola némán nézte azt a megható jelenetet, de nem bírta tovább, ő is erőltlenül melléje roskadt . . .

Künn a néma éjben, angyal száll a légben s viszi fel magával a kis baba lelkét angyaltársaihoz, fel a magas égbe . . .

Szegény piczi babát eltemették. Egyedül hagyták ott az öreg föld hideg ölében.

Rétfalussy hazakisérte nejét . . .

A szobába érve, Viola megköszönte a figyelmet. Tekintete önkénytelenül ama hely felé irányult, hol tegnap még a kisbaba ágyacskája állott, köny szökött szemébe s e sóhaj tört ki hebléből: »Istenem, de elhagyatott vagyok most!« . . .

Csendben ott várakozó férje hozzálépett, gyöngéden megfogta kezét s így szólt:

— Ha akarod, nem leszesz elhagyatott, otthon minden úgy vár, ahogy elhagyatad . . .

Viola felelet helyett odaborult férje keblére, ki gyöngéd szeretettel ölelte őt magához s így maradtak sokáig, szóltan, csendesen . . .

1. *Kölcsöm*. Történeti elbeszélés, irta és felolvassa *Zivuska Jenő*.

2. *Hegedű-szóló*. Előadja *Frankó Sándor*

3. *A szín problémája a festészetben*. Irta és felolvassa dr. *Némethy Gyula*.

A matiné a főgimnázium dísztermében lesz s délelőtt 11 órakor kezdődik.

TAJÉKOZTATO.

Febr. 14. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 26. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Márcz. 10. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Márcz. 24. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Apr. 14. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.
Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével (estély.)

* Farsang utolsó napjai. Még pár nap s véget ér a vigás s a farsang örömeit a meg-bánás, magába szálás váltja fel. Különösen ré-gebben a farsang utolsó napjai határt nem ismerő dobzódással járt. Ennek a féktelenség-nek az enyhítése céljából rendelte el az egy-ház a három napi istentiszteleteket, a mely-napokon reggeltől estig imáadásra teszik ki a leg-méltóságosabb Oltáriszentséget. Nagyváradon a *Szent László* templomban van évenként a szentség imáadás a szokott egyházi lénnyel. Ma, vasárnap, holnap és holnapután reggel 6 órakor az Oltáriszentséget kihelyezik a főoltárra s este 7 órakor ünnepélyes litánia után visszahelyezik a tabernaculumba. Mindhárom napon délelőtt 9 órakor ünnepélyes szent mise és prédikáció lesz. Ma, vasárnap délelőtt az ünnepélyes szent misét *Radnai Farkas* felszen-telt püspök, a szent beszédet *Kozdry Gyula* hadapródiskolai tanár-lelkész; hétfőn a szent misét *Fetser Antal* apát-kanonok, a prediká-ciót *Mellau István* karkáplán; kedden délelőtt pedig a szent misét *Grócz Béla* prépost-kanonok, az egyházi szónoklatot pedig dr. *Lestyán Endre* újvárosi káplán tartják.

* A király jobban van. Örömmel érte-sztünk, hogy ő felsége a király már jobban érzi magát. *Kerzel* dr. udvari orvos a legtel-jesebb mértékben meggyugtató kijelentéseket tett a király állapotát illetőleg, amennyiben ő felsége egészsége tartósan javul. Így — mint örömmel értesztünk — most már remélhetjük, hogy farsang után, de legkésőbb márczius kö-zepén ellátogat hozzánk a király, akinek ezut-tal való budapesti tartózkodása politikailag is rendkívül fontos.

* A hercegprimás állapota. Magyarország fenkölt szellemű, apostoli lelkű egyházfej-delme, *Vasary* Kolos hercegprimás betegségről szóló híreket az egész országban, sőt a külföl-dön is a legmélyebb részvétellel, sőt aggodalom-mal is fogadták, tekintve, hogy riasztó hírek is keltek szárnyra. Személyesen és sürgönyileg százan és százan érdeklődtek a primási pala-tában a főpap állapota iránt, de Istennek hála a legjobb válaszokat nyerték. Az egyházfejede-lem állapota egyre javul. Az elmúlt éjjelt jól töltötte, átaludta az éjszakát. Betegágyánál or-vosán kívül ott virraszt aggódo szeretettel *Kohl Medárd* cz. püspök is, kinek hűsége ma-gának a hercegprimásnak is feltűnt és kife-jezte aggodalmát, vajjon nem árt-e meg neki a hosszú virrasztás. A hívek buzgó imáját meg-hallgatva gondviselés, elhárítja a veszélyt tel-jesen nagynevű főpapunk feje fölül és sokáig megtartja őt a katolikus világnak.

* Új gör. kath. parochus Újvároson. A *Mága János* cz. kanonok halálával megüres-

edett s a lat. szert. káptalan kegyurasága alatt álló újvárosi gör. kath. plébánia új lelkipász-tort kapott *Popesku Péter* főgymn. tanár sze-mélyében, kit *Radu* Demeter püspök a kápta-lannal egyetértőleg érdemesnek és méltónak találta e fontos állás betöltésére. A megnyerő modoru és nemes szívu papot ma, vasárnap iktatja új hivatalába a gör. kath. székesegy-házban *Gents János* cz. főesperes, mely ün-nepélyes aktuson maga *Radu Demeter* püspök is jelen lesz. Gratulálunk az újvárosi gör. kath. hívőknek, mert *Popesku Péter*ben humanus és széles látáskörű lelkipásztort nyertek.

* Allatvédő egyesület Nagyváradon. Vá-roսunk néhány deré: polgára elhatározta, hogy Nagyváradon, a Budapesten székelő »Országos Allatvédő Egyesület» fiókjaként »Allatvédő Egye-sület» alakít, mely mozgalmat *Rimler* Ká-roly polgármester is örömmel vette tudomásul. Ez új egyesületnek szép sikert kívánunk, mert az állatvédelem fontos erkölcsnemesítő és nemzetgazdasági tényezőnek bizonyult. Ilyen egyesület felkeltése, élelmezésre szükséges álla-tok gyors és kínzás nélküli öletése: tehát az érző lények iránti szánalom vezeti az állat-védőket működésükben. Hazánkban ezideig a budapesti központon kívül még következő he-lyeken vannak állatvédő egyesületek: Baja, Hódmezővásárhely, Kassa, Kolozsvár, Kőszeg, Szeged, Szentgotthard, Sopron és Temesvárott. Nagyvárad is minél előbb követi a felsorolta-kat. Az évi tagdíj 2 korona lesz. Alapító tagok egy és mindenkorra 40 koronát fizetnek, eset-leg tetszésük szerint többet. Ezen díj felében minden tag kapja az »Országos Allatvédő Egyesület» kiadványait, melyek közt évente szép Gyermek Naptár adatik ki. Belépésre lehet jelentkezni a nagyváradai állatvédő egyesület alakító bizottságánál, Széchenyi-tér 7. irás-ban vagy szóbelileg.

* A hadkötelesek sorshuzása. Az obstruk-ció miatt még a múlt évi fősorozást sem tar-tották meg s már is készülnek a folyó évi újonczozáshoz. A hatóságok ugyanis teljesen függetlenül az előző évtől, megtesznek minden intézkedést. Az újonczjavaslatok megszavazása után ugyanis csakhamar keresztülhajtják mind-két évről a sorozást az egész országban. Az I. korosztályosoknál szokásos sorshuzás a jövő héten, február hó 21-én tartják meg Nagyvára-don. Erre vonatkozólag a katonai ügyosztály a következő hirdetményt bocsátotta ki:

Nagyvárad város, mint sorozójárás részé-ről közhírré tétetik, miszerint az idei újon-czozáshoz az 1883. évi születésű és nagyvárad-i illetőségű I. k. o. hadkötelesek részéről a sor-huzás f. évi február hó 21-ik napján (vasár-nap) reggeli 9 órakor a tűzoltó őrnöve soro-zó helyiségében fog megtartatni, a melyen való megjelenésre az illető hadkötelesek, szü-leik vagy gyámjuk felhivatnak. Nagyvárad, 1904. évi február hó 13-án. *Darvassy* Lajos, tanácsnok, kat. ügyi előadó.

* Feltört pincze. Tegnapelőtt este 8 óra tájban Dr. *Schweiger* Ede ügyvéd apácza-utczai házában a pinczét feltörték és onnan bort és gyümölcsöt loptak. A tetteseket sike-rült kézrekeríteni. A pinczefeltörők *Perecz* Pál és *Bolba* Sándor tolvaj suhancok voltak, akiknek Dr. *Schweiger* cselédjei azon a napon déiben ennielőt adtak. A jó madarak ezzel haláltájk meg a jószívűséget. A két tolvajt a rendőrség vette pártfogás alá.

* A földúzsora ellen. Az egész országban pusztít a szegény nép között a földúzsora. Fe-lébe, harmadába kiadják a földet s a szegény ember nemcsak az összes munkát, a vetőma-got és a terményhordát adja, hanem azonkívül még különféle szolgálmányokat is teljesít, mint napszám, pénz, csirke stb. Fekete Tót községé-

ben már 1884. év óta pusztít ez az úzsora; ez a község évenként mintegy 8000 korona ilyen földúzsorát fizet. A község képviselőtestü-lete elhatározta, hogy megszünteti ezen úzso-rát, amelyet a községben »holdbérnek» nevez-nek. Ezen határozatot jóváhagyás végett Le-terjesztették Biharvármegye alispáni hivatalához.

* A nyomdászok gyászja. A nagyvárad-i könyvnyomdászoknak gyászuk van; egyik buzgó szaktársuk: *Csatáry* Sándor, élete 35. évében elhunyt. — Tegnap délután temették nagy részvét mellett. A nagyvárad-i nyomdászok kü-lön gyászjelentést adtak ki, s testületileg részt-vettek a temetésen. Aldás emlékére!

* Meghívult betörés. A házmeister éber-sége pénteken este a Zöldfa-utczán egy na-gyobb betörést húsított meg. Említett napon este 9 óra tájban *Telcsér* Mátyás zöldfa-utczai üzletébe az udvar felőli oldalfal kibontásával betörési készültek, azonban a kopogásra a ház-mester kiment az udvarra és a tolvajt a mun-kában megzavarta, aki azután meg is ugrott. Tegnap reggel a rendőrség a tettest *Licsák* Ferencz sátoralja-ujhelyi rovott multu lakatos legény személyében kinyomozta és letartóztatta.

* Halálozás. Részvétellel vettük a követ-kező gyászjelentést: *Ozv. Bogdán* Andoréé szül. *Schottmann* Terézia a maga, valamint sózor-nője *Bogdán* Terézia férj. *Szabó* Józsefné férje és gyermekeivel s unokáival, neveltányaok *Bogdán* Terézia férj. *Kövr* Dezsóné férje és gyermekeivel, anyósa *Ozv. Schottmann* Antalné szül. *Peringer* Anna, ugyszintén a közeli és távoli vokonai nevében is fájdalomtelt szívet tudatja néhai férje *Bogdán* Andor rojti nyu-galmazott körjegyző és 1848—49-iki honvéd-huszárnak hosszas betegeskedés után élete 72-ik s boldog házassága 37-ik évében, f. évi február hó 13-án, reggel fél 6 órakor történt gyászos elhunytát. A megboldogult hűt tetemé-nek eltakarítása folyó hó 15-én, d. e. 1/2 11 órakor fog a róm. kath. egyház szertartása sze-rint megtartani és Péter-utca 10. számú háznál beszenteltetni s az olasz-i temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig folyó hó 16-án, d. e. 10 órakor fog a Premontrai-rend templomában az Egek Urának bemutatattatni. Mely végiszettségétél-re az elhunyt rokonai, ismerősei, kártársai és barátai tisztelettel meghívattak. Nagyvárad, 1904. február 13. Béke hamvairal!

* Betegsegélyző pénztárak kongresszusa. A vidéki kerületi betegsegélyző pénztárak or-szágos kongresszusának véglegesen megálla-pított határideje február 28. és 29-ike. A kongresszus napirendjére a munkások bal-eset ellen való biztosításáról szóló törvény-javaslat tárgyalását tűzték ki. A kongre-szus a tervzetet főleg a betegsegélyző pénztárak ál-láspontjából és munkásvédelmi szempontjából fogja megvitatni. A kereskedelmi minisztérium és a képviselőház munkásügyi szakosztálya is meghívattak a kongresszusra, mely Budapes-ten fog üléselni. Az ülésen a nagyvárad-i pénztárt *Láng* József elnök képviseli.

* Veszett ebek garázdálkodása a me-gyében. Az utóbbi időben nagyon gyakori Bi-harvármegyében a kóbor veszett ebek garázdál-kodása. Egyszerre három helyről érkezett be-jelentés az alispáni hivatalhoz. *Gáborjánban* H. *Barta* István kutyája megdühödött s *Fonai* Sámuel mezei munkást megmarta. A bencso-lás beigazolta, hogy a kutya veszett volt. A megsértült szegény embert felszállították a bu-dapesti Pasteur-intézetbe. — *Nagy-Bárdon* az ebeket marja össze egy kóbor veszett kutya. A község összes cerberusai 40 napi zárlat alatt vannak. — Nagyobb szerencsétlenséget okozott *Beregyó-Ujfalu* községben egy veszett macska. *Gró* J. Lajos kereskedő rémüve látta, hogy y macskájuk összekarmolja az éppen kar-jai között tartott 17 hónapos kis *Olga* lányát. Az elriasztott macska ezután megmarta *Kana-las* Illésné és *Arányi* Jánost. A vizsgálat nei-

igazolta, hogy a macska veszett volt. A kis Grósz Olgát és Arányi Jánost felszállították Budapestre a Pasteur intézetbe, Kanalasné azonban nem tudta rávenni a hatóság, hogy felotazzák Budapestre.

x Kóczé Antal, a hirneves budapesti hegedűművész cigányprimás *hétfőn* este a **Royalban** hangversenyezik.

x Figyelmeztetjük olvasó közönségünket hogy most **Háasz Manó** kézmű és divatárú házában (Zöldfa-utca elején,) óriási mennyiségű női férfi és gyermek ernyők, ugyszinte női, férfi és gyermek harisnyák bámulatot keltő árban lesznek elárusítva. 647

x Igen czélszerű, a vevőközönség előnyeit szolgáló ujtása a *Spitzer Testvérek* cégnek, hogy hazai vászon gyárak legjobb produktumait összpontosította divatáruházában, hol csak megbízható jó áruk kerülnek forgalomba, olcsó gyári árak mellett. Mai számunkban közzétett hirdetésére tisztelt olvasóink figyelmét felhívjuk annyival is inkább, mert e céget szolid és megbízhatónak ismerjük. 608

x Tisztelettel hívjuk fel olvasóink szives figyelmét **Löwinger Magdolna** »Első nagyváradai harisnya-kötő és szövő-gyárának« lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x Tisztelettel hívjuk fel lapunk olvasóinak szives figyelmét **Sz. KOCSIS JÁNOS** katonai, egyenruházati, férfi-szabó cég lapunk mai számában közölt hirdetésére. 606

x Kovács L. és Társa cég lapunk mai számában közölt hirdetésére tisztelettel hívjuk fel olvasóink szives figyelmét. — Egyszeri próba vásárlás elegendő arra, hogy ezen üzlet pontos kiszolgálásáról, áru jó minőségéről, valamint az árak rendkívüli olcsóságairól bárki meggyőződést szerezzen.

IRODALOM.

Vallomások könyve. Egy fiatal poétának, lapunk munkatársának, *Dutka Akosnak* a költeményei hagyták el tegnap ily címmel a sajtót. Örömmel jelezzük e hirt olvasóinknak, hiszen *Dutkát* a Tiszántulból ismerte és kedvelte meg a közönség hangulatos, határozott tehetségre valló költeményeiért. A kötetre később még visszatérünk.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR:

Vasárnap: d. u. Bob herceg, este: »Egyenlőség.«
Hétfő: »Egyenlőség.«
Kedd: Színházi képtelenségek.
Szerda: Viceadmiraális.
Csütörtök: Az aranyhíd, premier.
Péntek: Az aranyhíd
Szombat: »Egyenlőség.«

Egyenlőség.

Végre a sok léhaság közt egy darab, a mely gondolatokat, komoly gondolatokat ébreszt a nézőben. Ha jól emlékszünk, az idén mindössze a Sötétség volt az egyetlen új darab, a mely komoly gondolkodásra hívta fel az embert; e mellé csatlakozik az Egyenlőség, *Barrie* színműve, vagy amint ő nevezi: *fantáziája*.

A mű témája: az egyenlőség és egyenlőtleniség problémája, amelyet úgy old meg, hogy egyenlőség a földön nincs. Mindig kell urnak és szolgának lennie, csak az a kérdés, ki legyen az ur, ki a szolga? Erre a feleletet mindig a viszonyok adják meg. A modern társa-

dalomban ur az, a ki beleszületik; a természetes viszonyok közt, aki józan, praktikus eszével, tehetségével kiválik. A többinek sorsa: föltétlen engedelmesség. Ezt a szerző egy csomó Robinson példáján dokumentálja. Egy angol lord családja hajótörést szenved valami pusztasziget mellett s egyszerre felfordul a régi rend. A lordok és ladyk igába hajolnak a volt udvarmesterek előtt, a ki kényelmet teremt eszével, tudásával a vadonban. Boldogok, ha őt kiszolgálják, sőt az egyik kisasszony föltette nagy szerencsének tartja, hogy az egyik inas őt kezére méltatja. Ime, a nő alkalmazkodásra képes jelleme. Az inas viszont a szép kisasszony kedvéért feledné egykori szerelemét, a kisegítő konyhahölgyet — ime, a férfi nagyravágása. Jön azonban a szabadító hajó s egyszerre helyreáll a régi rend. Az inas elveszi a konyhahölgyet, a kisasszony egy lord neje lesz. Más viszonyok, másféle egyenlőtlenesség, de újra és mindig csak: egyenlőtlenlenség.

Komoly gondolkodó emberre vall a téma, akár a Sötétségé, de van a két darab közt egy nagy különbség: Ruttkai színműíró, Barrie pedig vezércikkíró. Író mind a kettő; de Ruttkai az események által filozofál, Barrie pedig a gondolatokat magukat, szinte elvontan viszi színre. Kavés a cselekmény az Egyenlőségben, ezért nem merte a szerző sem színműnek, hanem fantáziának nevezni. Nos hát a cselekvényt valóban a fantázia pótolja. Robinson le van főzve: Barrie hőse még disznóhólyagból villamos lámpást is tud csinálni s bár a hölgyek igazi robinsoni köntösben parádézna, azért a sziget villamfényben uszik, ha kell. Van benne több efféle operett-allűr de ezek nélkül a színmű nem volna színpadról élvezhető. Így a csapongó, játszi képzelet egyesítve a dialogok élénkségében nyilvánuló írói tehetséggel s a darab komoly tendenciájával mindvégig lekötik a néző figyelmét — s meg van a dráma sikere. A vezércikket élvezni tudtuk drámának.

Az előadás a jobbak között tartozott. Igazi gyönyörűségünk telt különösen a *Keszlerpár* játékában, mint mindig, mikor e két intelligens és nagy tehetségű művész együtt lép. Teljes emberismerettel és minuciózus részletességgel volt kidolgozva mindkettejük szerepe, a darab két főszerepe, övük hát a siker javarésze. *Szathmáry* sok operetti elemet vitt szerepébe. Sokkal komolyabb, *szalonibb* szerep a Lord Loamé, melynek csak kevésbé buffoszertű előadásban van igaz finom komikus hatása. *Szöke* Sándor a nyegle ficsurt pompásan adta, *Dési* is a gögös fiatal lordot. Két kis nő szerepben Agnelly és Berlányi Vanda ügyeskedtek, E. *Kovács* Mariska pedig a konyhahölgy szerepét játszotta sok kedves naivsággal. —r.

A mai előadások. Ma, vasárnap két előadás lesz a Szigligeti-színházban és pedig d. u. 3 órakor félhelyárakkal *Bob herceg* este rendes helyárak mellett színre kerül másodszor az *Egyenlőség*.

Színházi képtelenségek. Hushagyó kedden, 16-án a »Színházi képtelenségek« című énekés bohózat kerül színre elsőrangú szereposztásban.

MULATSAG.

Farsangi Naptár.

Február 14. Háziestély a Legényegyletben.
 Február 15. Gyermekbarát Egyesület estélye a Keresk Csarnokban.
 Február 16. Jogásztáncestély a Zöldfában.

Háziestély a Legényegyletben. A nagyváradai kath. Legényegylet *ma*, vasárnap este tartja meg az idei farsangban utolsó háziestélyt az egylet teleki-utcai helyiségeiben. A kedélyesnek ígérkező estét ünnepélyes tagfelvétel és ügyes kis műsor előzi meg. Kezdeté este 7 órakor.

A jogásztáncestély.

A nagyváradai kir. kath. jogakadémia polgárainak hushagyókeddi táncestélye a legszébb sikerrel kecsegteti a buzgó rendezőseget.

Egész sereg szép leány készül a jogásztáncestélyre, mert hiába, a jogászmulatságok mindig elsőrangú mulatságok. Ott mindig széles a jókedv, tánczos pedig van bőven.

A táncestély a Zöldfában lesz, kezdeté 9 órakor. — Belsőpti-díj személyenként 2 korona.

A palotás-bál.

A hétfői nagyszabású mulatságra, melyen a palotás-tánc kerül bemutatásra, a rendezőbizottság tudatja, hogy a meghívók a nagyérdemű bálozó közönség részére szétküldtek. Felkérjük mindazokat, akik esetleg tévedésből, vagy hiányos postai kézbesítés folytán meghívót nem kaptak, sziveskedjenek meghívó iránt a rendezőséghez fordulni.

A rendezőség.

Altisztek táncestélye.

A cs. és kir. 37. sz. József főherceg nevével viselő gyalogezred altisztejei tegnap este a Kereskedelmi Csarnokban hangversenynyel egybekötött fényes táncestélyt rendeztek, melyen a tisztikarból is sokan megjelentek. — A szép sikerű mulatság a reggel felé ért véget.

A Lajos asztaltársaság utolsó farsangja. A következő tréfás szövegű meghívót vettük: *Behívó.* A »XIII. Lajos asztaltársaság« által 1904. évi február hó 16-ik napján a »kis pipa« vendéglő udvari helyiségeiben rendezendő zártkörű Ex-lex farsangi házas mulatságra. Válogatott műsor, obstrukció, tartalékosok bevonulása, tánc, jó és olcsó ételek, italok és kedélyes szórakoztatásról kezeskedik a rendezőség. Kezdeté 8 órakor, vége a leszereléskor. Kéretnek a tisztelt behívottak a behívó felmutatására, helyettesítés el nem fogadható. Nagyvárad, 1904. február 5. *Az ex-lex rendezőség.*

Igazságszolgáltatás.

A februári esküdtészeki tárgyalások.

A hegyköz-nylaki próbakáboru. 1903 november 15-én Glück Salamon korcsmájában iddögáltak a legények. Farkas Lajos megkínálta Kiss Ferenczet borral, akinek erre tett irélys megjegyzését Farkas Lajos félremagyarázván, lárma keletkezett, mire Finta Károly beszaladt rendet csinálni s mikor emiatt neki támadtak, ugyancsak elverte a támadókat. De hősiességének megadta az árát, mert a korcsmában levők előzetes megbeszélés szerint megvárták, mikor haza menőben kiment a korcsma ajtón s agyba-főbe verték a magukkal vitt hasábfakkal, ugy Finta Károlyt, mint társát, Kiss Ferenczet. Finta Károly seibe pár nap alatt belehalt, Kiss Ferencz pedig súlyos sebeivel sokáig nyomta az ágyat. A legényeket, kik ily véresen torolták meg Finta Károly beavatkozását, Tóth Lászlót, Csorba Györgyöt, ifju

Csorba Jánost és ifju Farkas Lajos halált okozott súlyos testisértés büntette miatt hétfőn fogja felelősségre vonni a nagyvárad esküdt-bíróság. Elsőrendű vádlottat Tóth Lászlót dr. **Bárdos Imre**, másodrendű vádlottat dr. **Demet-rovics Elek**, negyedrendű vádlottat **Rádó Ödön** ügyvéd fogja védeni.

A politikai detektiv mint pénzhamisító. Pintye György ellen hamispénz család használata miatt büntette miatt emelt vádat az ügyészség. A vád tárgya, hogy 1902. és 1903. év folyamán Pintye György hamis egy forintos, egy koronás és husz filléres ércpénzeket hozott valódi és teljes értékű gyanánt forgalomba. A tanúk egész sora van ez ügyben Arad megye területéről beidézve. Hétfőn lesz az ügyben a főtárgyalás, melyen Pintye György védelmét dr. **Váradó Ödön** ügyvéd fogja ellátni.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 136. Bérletszám 125. (páratlan.)

Ma, vasárnap 1904 február 14-én:

Délután 3 órákor fél helyárrakkal:

Bob herceg.

Operette.

Este 7^{1/2} órákor rendes helyárrakkal:

Egyenlőség.

Fantázia.

S Z E M É L Y E K.

Lord Loam	—	—	—	Szathmáry Arpád
Lady Agatha	} leányai	—	—	Agnelly Irén
Lady Catherine		—	—	Berlányi Vanda
Ernest Wooley, unokaöccse	—	—	—	Szöke
John Treherne, pap	—	—	—	Szarvasi Soma
Lord Brocklehurst,	—	—	—	Deésy Alfréd

HELYARAK: Nagypáholy 14 korona. I. földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsölye 3 kor. Körsszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártszék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy szinlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órákor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. órától előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órákor, vége 10 órákor.

Holnap, hétfőn február 15-én

Egyenlőség.

Fantázia.

NYILTTÉR.

Dr. Kovács Gyula

681

fogorvos

a napokban kezdi meg fogorvosi működését

Fő-utca Guttman-ház,

emeletén levő műtermében.

Rendel d. e. 8—12-ig, d. u. 2—5-ig.

Ajó munka a legjobb reklám.

Ki javítja meg olyan bámulatos olcsón és pontosan az óráját, mint

Freund Benjamin.

Miért? Mert a legjobb gépekkel és munkaerőkkel van ellátva. Ékszeri vagy órát csak

Freund Benjaminnál

vásárolhat legolcsóbban, miért? mert kis hásszonnal is megelégszik.

Fél árban kinél kap szemüveget, hő- és lázmérőket, azt is csak

Freund Benjaminnál.

Miért mert megvett pótlon árát egy egész raktárt.

Van-e törött vagy ócska arany és ezüst eladó vagy cserébe akar.

Freund Benjaminnál

értékesítheti legjobban. Ékszer javítást hallatlan olcsóért eszközöl.

Ki nem tudja, hogy hol lakik az a

Freund Benjamin,

mű-órás, ékszerész és látszerész, az figyelje meg

Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi-szálloda épületében.

Nagyszabású vívmány!

Csak 10 frt

egy kitünő működésű

phonograph

két jó hengerrel.

Egy kemény öntésű **henger 85 kr.**

Ezen **beszélő-, éneklő- és zenélő-**

gépek tisztán és hangosan működnek.

Bárki is megtekintheti meggyőződés

végett.

Kapható:

Szilágyi Géza^{utóda}

órás üzletében

Nagyvárad, Szt. László-tér.

a Fekete Sas szálloda épületben.

Hengerek nagy választékban.

TAVIRATOK.

A hercegprimás állapota.

Budapest, febr. 13. (Saj. tud. táv.) **Vaszary** Kolos hercegprimás állapotában állandó a javulás s így pár nap múlva teljes egészségét visszanyeri. A király Apponyi Lajos udvarmesterrel tájékoztatja magát többször napjában a hercegprimás állapotáról.

A delegációból.

Budapest, febr. 13. (Saj. tud. táv.) **Pitreich** hadügyminiszter a delegáció mai ülésén nyilatkozatot tett, hogy a katonai kioktatás ezután nem az anyanyelv szerint, hanem az ezrednyelv szerint kötelező. S a magyar ezredekben az ezred nyelve magyar.

Orosz támadás egy angol hajó ellen.

Budapest, febr. 13. (Saj. tud. táv.) Egy tokiói távirat szerint egyik orosz páncélos hajó parancsnoka egy angol hajót japán czirkáló hajónak nézve, rálövetett. A hajó megsérült s három ember meghalt. Az orosz hajó parancsnoka belátva tévedését, megrémülve kérte az angol hajó parancsnokát, hogy ne tegyen jelentést a kormányzónak s bocsánatot kért tévedésükért.

Bánffy Dezső báró kiáltványa.

Budapest, febr. 13. (Saj. tud. táv.) **Bánffy** Dezső az új párt megalakulásakor kiáltványt intéz a nemzethez, melyben kifejti, hogy a gazdasági önállóságra kell törekednünk, s most éppen csüggedést tapasztal, de a királlyal összeegyeztetni a nemzet akaratát van hivatva az új párt létrehozni.

Balkáni hírek.

Konstantinápoly, február 13. Az albán mozgalom az üszkúbi vilajet északkeleti részeiben tovaterjed. Ipekben az albánok a török katonákkal, Gyakován pedig a csendőrséggel folytattak véres verekedést. A Réka vidékén hír szerint hét katonát öltek meg. A mozgalom, mely eredetileg a marhaadó ellen irányult, a reformokkal való ellenkezésre fejlődött. A Hasitól délre fekvő Réka melletti Maliziában hír szerint mozgalom van, melyet úgy látszik az Üszkúbben időző Zeinel Mahmud Bekovics nevű albán főnök keltett. Semszi basa az összes rendelkezésre álló csapatokat a veszélyeztetett helyre küldte. Azt hiszik, hogy ha erőlyesen járnak el, van reménység a mozgalom elfojtására. (M. T. I.)

Széntermelési korlátok.

Essen an der Ruhr, február 13. A Rheinisch Westphälische Zeitung hire szerint a köszénszindikátus az első évnegyedre nézve 20 százalék termelési korlátozást határozott el.

A fokföldi választások.

Fokváros, február 13. A fokföldi parlamenti választáson a progresszisták 6, a bond-sok három helyet nyertek. A haladópartiaknak négy szavas többségük van.

A kubai kölcson.

London, február 12. New-Yorkból érkezett havannai jelentés szerint a new-yorki Steier et Comp cég késznek nyilatkozott 35 millió dollárnyi kubai kölcsonat elvállalni 92-es árfolyammal.

Arviz.

Oss-Corunna, február 13. A Sal folyó áradása több községet, különösen Padrót el-

árasztotta. A környékbeli csendőrség a helyszínére sietett. Azt jelentik, hogy emberek is estek az árvíznek áldozatul, de számukat egyelőre még nem tudják.

REGÉNYCSARNOK.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. —

62.

(Megjelent a Strand Magazine 1903. évfolyamában.)

Írta: Max Pemberton.

Irtózatos ordítás verte föl a barlang néma csöndjét s mindjárt rá még tizenöt lövés dördült el majdnem egyszerre, mert Péter, Dolly és Barker is rálőttek a szörnyetegre, mely dühösen vergődött a tóban és véresre festette a vizet, de az áldozatát nem bocsátotta el. Egyik karja, a diónyi nagyságú szivókkal, vasbéklyóként szorította a szerencsétlen orvos lábát és húzta lefelé... Soha irtózatosabb, félelmetesebb harcot az életért nem láttam ennél. Főnt ez a derék, bátor orvos, aki kézzel-lábbal kapaszkodott a sziklába, úgy hogy az éles szirtek mélyen bevágódtak a husba; lent a pokolbeli szörnyeteg, mely iszonyu erővel húzta lefelé áldozatát! és többi karjaival is igyekezett őt megragadni.

Hogy miféle csoda mentheti meg az orvost csak a jó Isten tudta: — és mégis megmenekült! Onnagya szabadította meg magát: de mekkora lélekjelenlét és bátorság kellett hozzá, hogy megtegye! Melyik ember ereszett volna el a sziklát, amelybe kapaszkodott; mikor ez a kapaszkodás volt az élet, alatta tátogatott az a szörnyeteg? ... És a doktor mégis megtette ezt: — hirtelen elbocsátotta a sziklát jobb kezével, kirántotta a kését s egyetlen vágással leszelt a polyp karját, mely a lába körül csavarodott. És a szörnyeteg, melyet már a husz lövés is elgyöngített, fátadán merült el a vízbe.

— Doktor! ... Hogy van, doktor! — kiabáltam lélektelenül.
O pedig mosolyogva, bár kimerülten, felelt: — Oh, semmi! ... Csekélység az egész. Szóval szerencsésen átértünk a tulsó partra, mi négyen halászapadton, mint a kimosott rongy, a szegény doktor pedig sántikálva mert a szörnyeteg ugyancsak megkínította a bal lábát. De azért nem állt meg, se le nem ült pihenni; hanem elvette a lámpást Seth Barkertől, aki lement a tó partjára és bevilágított a vízbe, hogy nem látja-e a krakent, — és tovább ment előre a keskeny alaguton.

— Nem minden embernek van ilyen házórozó ehhez a hátulsó kapujánál, — mondta a doktor, a fejét c-óvalva. — Czerny Edmond talán nem is tud erről a szerencséről: — ha találkozik vele, majd megmondom neki. Most már nem tarthat sok, uraim, s örülök is rajta. A lábam kezd nehéz lenni, — ideje, hogy gondjait viseljem és phantesson.

— Még pedig igen jó gondját, doktor, — feleltem szeretettel. — Az imént azt hittem, hogy már mindennek vége s a bátorságom végkép az inamba szállt...

— No pedig annak nem ott ám a helye, — viszonzá a doktor nevetve: — legkivált a Czerny Edmond városának a kapuja előtt!

Hirtelen megállt és intett, hogy hallgassunk. Az alagút kiszűszedett ott, ahol voltunk, s valami lámpa világított le hozzánk a magasból. Ennek a lámpának a fényénél függőlegesen álló vas-létrát pillantottunk meg vagy harmincz lépésnyire tőlünk s a létra fölött kétszárnyu csapó ajtó zárta el az utat. A tenger dőbörgését egész világosan lehetett hallani, de vele együtt emberi hanzok is verődtek le a föld alá.

— Ugy van, — mondta az orvos nyugodtan — itt vagyunk a tenger alatti város kapujánál s a jó Isten tudja, hogy fogadnak bennünket odabent!

Ezt mondván, megtántorodott és fájdalmasan főtökölve, ajultan roskadt karjaimba.

XV. FEJEZET.

Melyben megtudunk egyet-mást a Bellenden Ruth naplójából.

Május 5. — Isten meghallgatott. Jasper Begg itt van a szigeten. Hogy mit jelent és mit ér ez nekem: szinte elgondolni se merem! Ugy érzem, hogy óriási teher esett le a szívemről. Végre találtam egy jó barátot s ez a jó barát itt van mellettem.

Május 6. — Ma éjjel beszéltem Jasper kapitánnyal s ő már el is ment. Azt hiszem, nem változott meg. Most is ugyanaz a derék, becsületes és őszinte angol hajós, aki régen volt. Mindig azt mondtam s azt mondom ma is, hogy Jasper a legszebb angol férfiak egyike akiket valaha láttam. S amilyen volt akkor, amikor még az én yachtonon szolgált: ugyanolyan most is; tetőtől talpig gentleman. Most harminczöt éves lehet, de azért csupa erő és fiatalság. Eljött, mert megígérte, hogy eljön. Hajója kint vár a tengeren és kért, hogy menjek el vele. De hogyan mehetnék el, mikor száz meg száz árgus-szem vigyáz minden lépésemre!

Május 7. Clair-de-Lune, a francia, korai reggel bejött hozzám és elmondta, hogy mi történt az éjjel a szigeten. Jasper tehát még mindig itt van s úgy látszik, hogy hajóját kiverte a vihar a tengerre. Nem tudom, hogy örüljek-e, vagy bánkódjam ezen? Segíteni nem segíthet nagyon rajtam, de mégis jól esik, hogy itt van, mert barátom. Uj bátorságot merítek ebből. Ha a nő segíthet férfin, hogy kiküzdje a szabadulást, ez a nő én vagyok és a férfi Jasper Begg. Tegnap még egyedül, itt van közelemben a barátom. És ha a hajója visszajön, — oh, hogy akkor mi lesz... álmodni sem merem!

Május 10. — Négy szörnyű napot éltem, oly szörnyű szorongással telt napot, aminőre nem is emlékszem, mióta élek a hajó nem jött meg és Jasper Begg még mindig főt rejtőzik a sziklákön. Vele van három társa is, és minden nap eleséget küldök nekik, de mi lesz ennek a vége? Amióta tudják, hogy Jasper nálam volt, és a szigeten rejtőzik, sokkal jobban vigyáznak rám. A legrosszabból félttem barátaimat és még sem segíthetek rajtuk!

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A hegyi választmány ülése.

Nagyvárad városi hegyi választmánya tegnap, szombaton délután ülést tartott, amelynek legérdekesebb tárgya az évi közgyűlés megállapítása volt.

Dr. Molnár Imre elnökölt: jelen voltak: Bordó Ferencz, Márkus János hegybíró, Pékánovits Imre, Tichy Gyula, Balázsovich Rezső-Farkas Imre, Csobánczy Lajos, Guttmann József, Molnár Lajos, dr. Wimmer Julián és McKay József vál. tagok.

A hegybíró jelentése a közegészség és közbiztonságról nem tüntet fel különösebb adatokat. — Tudomásul vették.

A hegykerülők számát egy kíségitővel szaporították.

A kerülők fizetésemelése iránti kérelmüket kiadták a költségvetést összeállító bizottságnak.

A hegyköztség évi közgyűlését márczius hó 20-ra tűzték ki, a következő tárgysorozattal: az 1903. évi zárszámadás; az 1904. évi költségvetés; a kilépő nyolcz választmányi tag helyének betöltése; a felügyelő bizottság megalakítása.

A városi szőlőtelep kezelő bizottságba dr. Molnár Imre, Székely Sándor, Tichy Gyula és

Bordó Ferencz tagokat küldte ki a választmány.

Elnök bemutatta dr. Barabás Béla, Nagyvárad város országgyűlési képviselőjének levelét, amelyben kijelenti, hogy teljes erőből támogatja a magyarországi szőlősgazdák szövetségének az agrár kölcsön és a boradó leszállítása tárgyában a képviselőházhoz intézett és dr. Molnár Imre által készített feliratát.

Tudomásul vették azon elnöki előterjesztést, amelyben dr. Molnár Imre ismertette és válaszolt a Magyar Szőlősgazdák Országos Szövetségének tevékenységét, buzgalmát.

Végül örömmel tett jelentést az elnök, hogy az érdekeit szőlősgazdák készséges hozzájárulásával sikerül a kutház melletti feljáró uton levő veszélyes utszorost kibővíteni. Rámutat, hogy ilyen jóakarattal és áldozatkészséggel lehetne a hegy utain tapasztalható bajokat is elhárítani.

Az ülés az elnök éltetésével véget ért.

A Biharmegyei Kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank múlt éve.

A nagyváradai pénzpiac egyik régi intézménye, a Biharmegyei Kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank tegnap tartotta meg közgyűlését telekv-utczai helyiségében Markovits Antal igazgatósági elnök vezetése alatt.

Jelen voltak:

Markbreit Sándor, Lichtmann József, Kornstein Emil, Wechsler József, Sonnenfeld Adolf, Szilágyi Menyhért, Hoványi Gyula, dr. Kolliner Dávid, Sal Ferencz, Edelman Menyhért Dr., Bartha János Dr., Lukács Gyula, Fényes Manó, Tabéry Armin, Keller József, Markovits Antal, Dukesz Salamon, Sável Kálmán, Salamon Benedek, Huzella Gyula, Bügler Jakab, Bügler Vilmos, dr. Radó Ignác, Reismann Jakab, Léderer Mór, dr. Baróthy Akos, Kaczián Károly, Lusztig Jakab, dr. Berkovits Ferencz, Reismann Mór, Szödeyi Nándor, ifj. Moskovits Mór, Ficzek Lajos, Markovits Károly, dr. Gyémánt Jenő, dr. Miskolezy Ferencz, Farkas Izidor, Léway Zsigmond, Markovits Emánuel, Diósy Lajos, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Petry Gyula.

A szokásos formalitások után az intézet azilis vezérigazgatója, Reismann Mór terjesztette elő a 35-ik üléstől az igazgatóság jelentését, melyet egyhangulag örömmel vette tudomásul a részvényesek bizonyosságul annak, hogy a nagyforgalmu bank vezetésével a részvényesek teljesen meg vannak elégedve, ami az igazgatósági s felügyelő-bizottsági tagokon kívül Reismann Mór vezérigazgató érdemű tudható be.

Az igazgatói jelentés a következő:

Tisztelt közgyűlés!

Bár intézetünknek a múlt évben bej-zett 35-ik üléstől eredménye, összehasonlva az előző év eredményével, kedvezőbbé mondható, jelentésünket mégis azzal a mar szinte örökösse való panaszszal kell kezdenünk, hogy az évek óta tartó üzleti pangás és valalkozási hiánya a múlt évben nemcsak hogy meg nem szűnt, hanem lehetőleg még fokozódott.

E jelenségek okát a világpolitikai helyzet bizonytalanságában és még inkább belpolitikai viszonyaink ziláltságában és meddőségében kell keresnünk.

A helyzet rosszabbodásához hozzájárult az abból külsőben önként következő az a körülmény, hogy a gazdasági foglalkozás terén elhelyezést nem találó tőkék gyümölcsözés végett a pénzintézetekhez özőnlöttek és így ezek kénytelenek voltak a kölcsönzés t-rén egymással folyvást alacsonyodó kamatlábbal versenyezni. A kölcsönök kamattöbbletűvanyira sűyedt, hogy ellensúlyozza a vézett a fővárosi pénzintézetek példájára, 3 helybeli társintézettel egyetértőleg, a betéti kamattal leszállításához kellett folyamodnunk.

Ha ennek dacára betéteink állaga észrevehetőleg nem csökkent, ez annak tulajdonítható, hogy a betevők a betéti kamatláb leszállítvának szükségességét részint belátták, részint pedig bizalomból betétjeiket még alacsonyabbá vált kamatláb mellett sem vonták ki intézetünkől.

Azonban a betéti kamatláb leszállítása mellett is még mindig erősen kellett küzdenünk, hogy rendes üzleti összeköttetéseinket fenntartsuk, mert a bécsi és budapesti pénzintézetek nemcsak nekünk, hanem a közvetlenül felkeresett üzletfeleinknek is egyre lezálló kamatlábon tettek ajánlatokat, úgy hogy a rendelkezésre álló tőkét csak a legáltalánosabb haszonnal tudtuk értékesíteni.

Annál nagyobb meglepéssel hivatkoztunk tehát arra, hogy a múlt üzletév eredménye az előző év hasznát meghaladja, a minél tekintetbe vevendő, hogy értékpapirjainkat jóval alacsonyabb értékben leltároztuk, sem mint azt a december hó 31-iki árfolyamok megengedték volna.

Az üzem terjedelmére vonatkozólag bátorodunk az előterjesztett forgalmi kimutatásból kivonatolva jelenteni, hogy intézetünk betéti állaga majdnem változatlan maradt, és míg a jejjálog-kölcsön tizlet mintegy 47,000 koronával apadt, a váltó-leszámitolás az előző év 7.881,861 K. 94 f. összegéről 9.838,480 K 07 fillérre emelkedett, úgy hogy míg az előző év zárlat 3.359,999 K 53 f. állagot tüntet ki. Az értékpapir-előleg- és fedezet mellett engedélyezett folyószámlai hitelvizlet szintén emelkedést tanúsít.

Több ingatlan eladásából kifolyólag különböző ingatlanokban elhelyezett tőkénk 28,000 koronával apadt. Ez eladásoknál összesen 3,676 K 38 f. veszteséget szenvedtünk, melyet ép úgy mint váltótárcánknál kétséssé vált 10,694 K 92 f.-t mint veszteséget leírni indítványozzuk.

Ezen leírások után a betérjesztett és a felügyelő-bizottságtól felülvizsgált és helyesnek talált múlt évi zárszámadások szerint a tiszta nyereség 112,183 K. 06 f., mely nyereség felosztása tárgyában, a felügyelő bizottság hozzájárása mellett, javasoljuk, méltóztassék: a kétes követelések tartalék-alapjára K. 5.000 a tiszti nyugdíj-alapra K. 3.000. igazgatósági, ve-

zérigazgatói és felügyelői jutalékra 18,206.27—26,206.27 f.-t fordítani és a fennmaradó 85,976 K. 79 f.-ből osztalékkul 2250 drb részvény után, részvényenként 36 koronát K. 81,000 a tisztviselők és szolgák jutalmazására 3,620, jótékony célokra az igazgatóság rendelkezésére 1,280, — 85,900 k.-t kifizettetetés a maradvány 76 K. 79 f.-t, a tiszti nyugdíj-alaphoz csatolni.

A felügyelő-bizottság jelentésének meghallgatása után kérjük, hogy;

a) az 1903. évi üzletről előterjesztett zárszámadásokat,

b) a behajthatatlan és kétséssé vált 10,694 K 92 f. követelésünk leírását,

c) a nyereség felosztására tett javaslatunkat helyben hagyni és

d) az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a múlt évre a felmentvényt megadni méltóztassék.

Ezek után kérjük még elhatározni, hogy részvényeink 35. számú szelvénye 36 koronával folyó évi február 15-től kezdve helyben pénztárunknál és Budapesten a Magyar általános hitelbanknál és a Magyar országos központ takarékpénziárnál kötségmentesen kifizetessék. Végre kérjük az év folyamán megüresedett 2 választmányi tag, valamint a sorrend szerint kilépő dr. Baróthy Akos, dr. Bartha János, dr. Edelman Menyhért, Kaczián Károly, dr. Konrád Márk és Schütz Albert urak választmányi és egy választmányi póttag helyére a választást megejteni.

Nagyvárad, 1904 február 3-án.

Az igazgatóság nevében: Markovits Antal elnök, Reismann Mór vezérigazgató.

Majd felolvasták a felügyelő-bizottság jelentését, végül pedig a megüresedett igazgatósági és felügyelő bizottsági taghelyeket töltötték be az igazgatósági jelentésben javaslatokkal.

Reismann Mór vezérigazgatónak köszönetet szavaztak a pénzüzetet szakavatott vezetéséért.

Értéktőzade

Budapest, febr. 13.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—

Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	535.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, febr. 13.

Buza októberre	7.88
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.36
Rozs okt.	6.80
Zab apr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904 febr. 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118.—
Magyar koronajárdék	97.75
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	90.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	98.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavin földtehermentesítési kötvény	203
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölesön	168
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölesön	99.70
Osztrák járadék papírban	100.10
Osztrák járadék papírban	119.75
Osztrák járadék aranyban	100.50
Osztrák korona járadék	152.—
Osztrák államsorsjegyek	16.05
Osztrák magyar bank részvény	744.50
Magyar hitelbankrészvény	640.50
Osztrák hitelintézet részvény	644.—
Párisi vista	1904
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.04
Németbirodalmi márka	117.07
Londoni vista	95.30
20 márkás arany	23.42

SZERKESZTOI POSTA.

Kereskedő ifjak köre. Bőjtben rendezett mulatságokról sem a meghívót nem közöljük, sem referátát nem írunk.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Unghváry László
(Czegléd) 300 holdas bor-
termő szőlőtelepének, továbbá
gyümölcs- és szőlőiskolájának
árjegyzéke megjelenti, hől 5 krajczár-
tól felfelé nemés csemeték, 2 forinttól
felfele sima és gyökeres szőlővesszők;
továbbá 16-18 forinttól felfele saját-
termésű rendkívül finom újborok kap-
hatók. Ezenkívül mindenféle gyümölcsfa-
vadoncz, akác- és gleditschia-csemeték.
Tessék árjegyzéket (borról is)
kérni.

Hittelt nyújtok

1-2-3 évre (kamat nélkül): városok, községek, megyék, vízszabályozó társulatok, mérnöki hivatalok, szövetkezetek, nagyobb uradalmak s más hitelképes testületeknek.

A hitelnnyújtás szőlővesszőre és borra nem vonatkozik.

Pártoljuk a hazai ipart!

Hazai vászongyárak raktára

Nagyváradon, **Spitzer Testvérek cégénél** Zöldfa-
utca.

A hazai vászon raktár rövid fennállása óta, már is kivívta a nagy vevőközönség rokonszenvét, mert csak kitűnő jó és teljesen megbízható tartósságú áru jön forgalomba

olcsó szabott gyári árak mellett.

Ezáltal a túlfizetés teljesen ki van zárva, mert az árak előre megállapított árjegyzék szerintiek.

Árjegyzék kivonat:

Rózsahegyí vászon bármely fehéreműre jó	5.— frt.
Késmárki > női férfi fehéreműre kitűnő	6.— >
Uj-patyolat > különösen ágyneműre jó	7.50 >
Ilka > legfinomabb fehéreműre	8.— >
Sifon 21. számú minden fehéreműre jó	6.60 >
> CF. > párna és paplanlepedőre kitűnő	7.20 >
> O. > férfi ingekre legkitűnőbb	8.70 >
Kroazé négy nyüstös férfi lábravalóra páratlan jó	7.30 >
Szatin utólerhellen jó tartósságú lábravalóra	11.50 >
Vágólyvi vászon alsó lepedőre erős szálu	6.— >
Uj-patyolat paplanlepedőre kitűnő jó	7.20 >

Asztalneműek kizárólag késmárki legjobb készítmények:

6 szem. asztalteríték fehér tiszta len legjobb	4, 5, 6 frt.
6 > > színes tiszta len >	3, 4, 5 >
12 drb. finom asztalkendő fehér tiszta len	4, 5, 6 >
12 > törülköző fehér kitűnő jó minőségű	4, 5, 6 >

Tányértörlek, porlörlek, szakajtó-ruhák, derékaj, paplan és matrác.

Kész fehéreműek

ugyancsak hazai legjobb vásznakból gondosan jól elkészítve gyári árjegyzék szerinti árak mellett. 608.

Nagyvárad Takarékpénztár r. t.

Meghívás

a Nagyvárad Takarékpénztár részvénytársaság

LVII. rendes közgyűlésére,

mely 1904. évi február 28-án délelőtt 10 órakor saját üzlethelyiségében fog megtartatni.

Tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1903. üzletév eredményéről.
 2. A felügyelő bizottság jelentése az 1903. évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában és ezzel kapcsolatosan a mérleg megállapítása, valamint a nyereség felosztása iránti határozathozatal.
 3. A lemondás folytán megüresedett felügyelő-bizottsági tag helyére egy rendes és esetleg egy pótfelügyelő választása egy évi időtartamra.
 4. Az alapszabályok 40. §-a értelmében kielépő 5 napibiztos helyébe 5 napibiztos választása 3 évi időtartamra; az elhalálozás folytán megüresedett 2 napibiztos tisztség betöltése — s az esetleg f-felügyelő-bizottsági taggá megválasztandó napibiztos tisztség betöltése a megbízás tartamára.
 5. Az igazgatóság jelentése tőkeemelés és ezzel kapcsolatos alapszabály változtatás tárgyában.
- Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíjalap állásáról.
- Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet legalább egy hó előtt saját nevére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az öt megillető szavazat számát előtűntető tértívennyel láttatik el.
- A mérleg eredeti példánya az üzlethelyiségben f. évi február hó 20-tól kezdődőleg a részvényesek által megtekinthető.
- Nagyvárad, 1904 február hó 12-én.

Sal Ferencz,

kir. tanácsos, igazgatósági elnök.

Figyelmeztetnek a t. részvényesek, hogy az alapszabályok 15. §-a értelmében érvényes határozat hozatalára 20 oly részvényesnek kell jelen lenni, kik a részvénytőkének legalább egyharmadát képviselik. 634

ELSŐ NAGYVÁRADI

HARISNYA-

kötőde és szövőde.

Van szerencsém a közönség szives tudomására hozni, hogy Sztaroveszki-utcán, a Pénzügyi palotával szemben

szövő, kötő gyárat

rendeztem be, hol Csehországból jött elsőrendű munkásokkal versenyen felüli harisnyákat, női és színházi trikókat, bicikli-kamásnikat, kezlyüket, gyermek-ruhákat stb. pamut vagy flór-selyemből kötök vagy szövök. Fejtelések 28 krtól 60 krig.

Menyasszonyi kelengyéknel nagy engedmény!

Gazdagon felszerelt előnyomdát is rendszeresített üzletembe, szecsessziós betűk és remek modell-monogramokkal, melyben mindenféle előnyomást bámulatos olesón vállalok el. Vidéki megrendeléseket teljes megelégedésre teljesítek.

Mindennemű mü-festő és vegyi tisztító szakmába vágó munkálatokat kitünő kivittel és a legolcsóbb árszámítás mellett vállalom.

Fiu- és gyermekruhák készítését a leggyorsabb szeritből a legelőgánsabb kivittel a legjutányosabban elvállalom.

Levelező-lappal való értesítés nyomán személyesen is felkeressük t. megrendelőinket.

Tanulók felvétetnek.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok tisztelettel

Löwinger Magdolna NAGYVÁRAD, Sztaroveszki- utca.

FIÓK-ÜZLETEK: Nagyvárad, Szent László-tér, Zsigafundatio épület udvarában és SZ. KOCSIS ROZA fehérnemű, mosó és tisztító-intézetében Szent János-utcán.

Figyelem!

Nincs ember Nagyváradon, ki ne ismerné az

„Amerikai Áruházat“,

mely valóban találkozási helye a szép rőfös áruk kedvelőinek. Ha vidéki olvasóink között van valaki, ki ezt az üzletet nem ismerné, tekintse meg melynek óriási

rőfös- és rövidáru

raktára

bármely fővárosi üzlettel versenyezhet. Itt található a legegyszerűbb cikktől kezdve a legfinomabb áruig minden, ami finomat és szépet az ipar csak produkálhat. Különösen fehérneműekben gyönyörű dolgok, a jó házi vászontól kezdve a legpompásabb kelengyékig. Olvasóink tehát saját érdekükben cselekszenek, ha ez igazán jónevű üzletben szerzik be szükségleteiket. 617.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszer, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölési alkalmazzatik köszvénynél, csúznál és megfázásoknál.

Intés. Silányabb utazatok miatt bevasárláskor óvatosak legyünk és csak eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony“ védjeggyel és a „Richter“ czegjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. arany a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznél Budapestben.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Még egy pár napig tart

az eladás a volt Andriska-féle üzletben (volt Kunz József és Tsa helyiségben), most már minden árban eladjuk a raktárt.

1 méter csipke — — — — — 2 fillértől feljebb.

1 » aljszinór — — — — — 1 » »

1 matring selyem — — — — — 2 » »

— — — — — és a többi cikkek hasonló árban. — — — — —

Tisztelettel

Kovács L. és Társa

